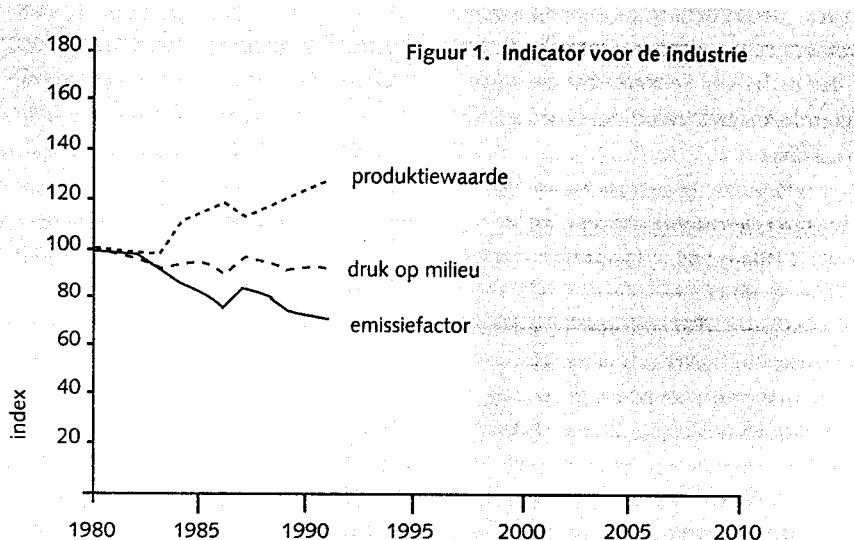

Milieuprestaties Nederlandse bedrijven gepeild

Om het gebruik van milieukengetallen van de grond te krijgen is vorige maand een landelijke enquête gestart om de milieuprestaties van Nederlandse bedrijven te meten. Bedrijven die meedoen kunnen in één oogopslag zien hoe hun milieubeleid er voor staat. Dat is van grote waarde in de directiekamer. Daar kan men eindelijk de beschikking krijgen over hanteerbare milieu-managementinformatie.

Zijn de milieuprestaties van een bedrijf te meten? Natuurlijk. Een goed georganiseerde onderneming kan met één druk op de knop reeksen getallen produceren. Cijfers over emissies, milieu-investeringen, het energieverbruik; ergens in het bedrijf staan ze wel geregistreerd. Dergelijke componenten dragen allemaal bij aan de milieublasing. Maar hoe moeten we de resultante van de cijferreeksen nu waarderen? Lange tijd bestond daarvoor geen interesse. Bedrijven - en ook overheden - hadden het veel te druk met het op poten zetten van hun milieubeleid.

Nu milieuzorg in grote bedrijven min of meer gemeengoed is geworden, komt de vraag naar boven of de milieuzorgsystemen wel voldoende presteren. Die vraag is nog nauwelijks te beantwoorden. Simpelweg omdat er geen goede maatstaven voor handen zijn om de prestaties in uit te drukken. Als milieu een managementonderwerp is, moet het wel en wee immers in managementtaal zijn uit te drukken. Dat kan door een paar sleutelindicatoren te formuleren die in één oogopslag duidelijk maken hoe de vlag erbij hangt op het gebied van milieu. Door de waarde op gezette tijden door te meten, krijgt de bedrijfsleiding overzicht. De gesignaleerde schommelingen kunnen al dan niet aanleiding geven om bij te sturen. Maar zolang goede milieu-indicatoren ontbreken, kan milieu nooit écht onderwerp van gesprek zijn in het managementoverleg.

Ondanks een stijging van de produktiewaarde is de industrie erin geslaagd de druk op het milieu met 8 procent te verminderen.

Right-to-know

Toch zijn de basisgegevens voor het samenstellen van milieuprestatienormen ruimschoots beschikbaar. In de Verenigde Staten is al langere tijd een methode voor handen om deze ruwe data te bewerken tot environmental performance indicators (EPI's). De 'right-to-know act' heeft in Amerika veel milieu-informatie publiekelijk toegankelijk gemaakt. Bedrijven zijn snel financieel aansprakelijk te stellen voor de gevolgen van milieucalamiteiten. Aandeelhouders en bedrijfsleiding hebben er dus belang bij om het risico van milieumissers in te schatten. Het Investors responsibility research center (IRRC) is hierop ingesprongen door twee indicatoren te ontwikkelen: de emissie-efficiency index en de naleef-index. De eerste is

samengesteld aan de hand van meestal door het bedrijf zelf gerapporteerde emissies gedeeld door de bedrijfsomzet. De tweede is gebaseerd op het aantal milieuboetes gedeeld door de omzet van het bedrijf. Bedrijven in de VS en Groot Britannië hebben deze indicatoren gebruikt in hun milieujarverslag: Dow, Polaroid, British Airways en British Telecom.

Branche prestatie

De brede toepassing van EPI's maakt het mogelijk om de milieuprestaties van bedrijven onderling te vergelijken. Er zijn zelfs branche-gemiddelden te formuleren. Bedrijven - en overheden - kunnen dan bepalen of de prestaties op, onder of boven het branchegemiddelde ligt. De Neder-

METEN IS WETEN

In het juni-nummer van het milieutijdschrift MilieuStrategie is een enquête naar milieukengetallen opgenomen. De milieu-adviesgroep van Coopers & Lybrand voert de enquête uit. Het onderzoek geeft onder meer inzicht in de milieu-investeringen, het energieverbruik en de hoeveelheid afvalstoffen, gerelateerd aan de omvang van de produktie en het aantal medewerkers. Bij voldoende respons is het mogelijk branche gemiddelden op te stellen. De gegevens zullen anoniem verwerkt worden. De resultaten komen in november uit.

Meer informatie: Coopers & Lybrand, tel 030-928810, fax: 030-949348. Deelnemers ontvangen de onderzoeksresultaten gratis (prijs niet-deelnemers: fl. 195,-)

landse enquête van Coopers & Lybrand zou bij voldoende respons dergelijke cijfers kunnen opleveren. Voor Nederland zou dat een novum zijn. Dat neemt overigens niet weg dat Nederlandse bedrijven 'onbeschreven bladen' zijn op het terrein van EPI's. Er zijn wel degelijk aanzetten zijn om de reeksen milieucijfers in één indicator te vangen. Een aantal -zorgvuldig anoniem gehouden- Nederlandse bedrijven is betrokken bij een internationaal project met Noorse en Britse bedrijven om EPI's te testen. Zij brengen hun milieuprestaties in kaart aan de hand van een handboek. Dit project, waarin het ministerie van VROM participeert, moet eind dit jaar inzicht geven in de werkzaamheid van de EPI's. Het moet duidelijk maken of er mogelijkheden zijn om de prestaties van vergelijkbare bedrijven inderdaad naast elkaar te leggen. De convenanten die het ministerie met de basismetaal en de chemie heeft afgesloten gaan in dezelfde richting. Individuele bedrijven

rapporteren jaarlijks over specifieke emissiereducties. Door deze rapportages naast elkaar te leggen doemt eveneens een branchegemiddelde op.

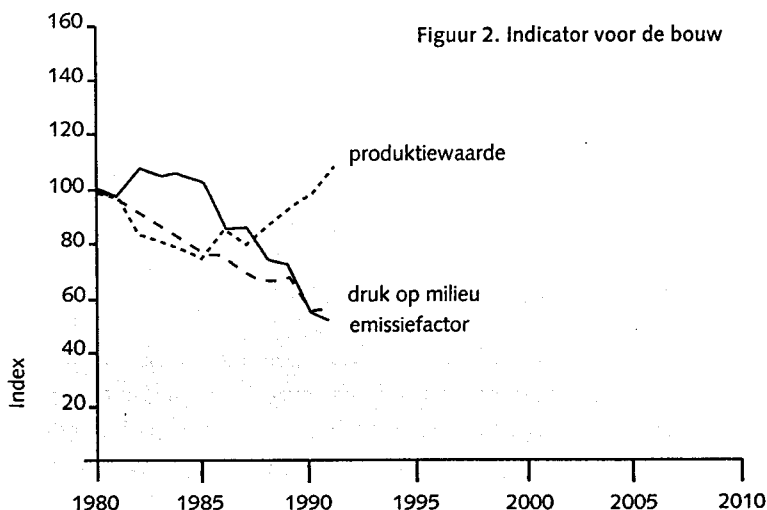
Informatie op straat

Binnen het ministerie is op een hoger schaalniveau al langer gestoeid met het opstellen van milieu-indicatoren. Het ministerie illustreert haar nota's en plannen steeds vaker met grafieken waarin indicatoren de voortgang van het overheidsbeleid aangeven. Net als het bedrijfsleven heeft de overheid immers behoefte om de uitvoering van het beleid te meten. Dat is gedaan door de diverse vormen van milieubelasting te herleiden tot equivalenten, bijvoorbeeld klimaatveranderingsequivalenten of eutrofiëringsequivalenten. Door die bij elkaar op te tellen is het mogelijk om per doelgroep of thema is elk jaar een rapportcijfer op te stellen. In het NMP 2 zijn die afgezet tegen de doelstellingen voor 2000 en 2010. De industrie blijkt het dan goed te doen. Ondanks een stijging van de produk-

tiewaarde bleek de doelgroep erin geslaagd om de milieubelasting met 8 procent te verminderen. Tal van andere overheden -onder meer de provincie Zuid-Holland- zijn al enige tijd bezig met de ontwikkeling van kengetallen.

Nu het milieubeleid de fase van uitvoering heeft bereikt, groeit de behoefte aan feedback en managementinformatie. Voor het bedrijfsleven is dit extra gevoelig. Veel ondernemingen zijn zeer terughoudend op dit punt: zij zijn bang dat er gevoelige bedrijfsinformatie op straat komt. Dat berust veelal op koudwatervrees. Overheid, publiek en niet te vergeten klanten vragen om milieu-informatie. Ook de discussie rond het milieujaarverslag duidt er op dat er een einde is gekomen aan de periode 'wat niet weet, wat niet deert'.

Literatuur: 'Meten en vergelijken van milieuprestaties', F. van der Molen A. Stikker; MilieuForum 2-'94 p.14-16. Environmental policy performance indicators (ISBN 90 12 080991).

Figuur 2. Indicator voor de bouw

De druk op het milieu door de bouw verminderde sterk ondanks een sterke stijging van de produktie.